

El llenguatge

Infinitius 17/X/1979

substantivats

Si comparem la sèrie de dues oracions Vam menjar de gust i El menjar era molt bo amb la sèrie que formen aquestes altres dues, Va pedregar tota la tarda i Dula el carro pel pedregar, observem que en cada sèrie hi ha un mateix mot —menjar i pedregar— que hi és usat primer com un infinitiu i després com un substantiu. Però cal adonar-se d'una diferència molt important entre els dos casos: en el primer, es tracta d'un mateix mot que és, ahora, en l'estat actual de la llengua, infinitiu i substantiu, i en el segon es tracta de dos mots independents l'un de l'altre —encara que pertanyin a la mateixa família— que tenen una mateixa forma.

Existeix, en l'idioma, un procés de substantivació que afecta un nombre indeterminat d'infinitius i que, en alguns casos, es pot dir que s'ha realitzat del tot, que s'ha perfet o consumat. Això ens permet d'afirmar que mots com menjar, esmorzar, dinar, sopar, ésser, deure, saber, parlar, somriure, etc., en frases com Un sopar succulent, Un ésser vivent, Un deure sagrat, El parlar de la vall de Boí, El seu somriure dolcíssim, etc., són veritables substantius. En el cas d'altres infinitius usats també sovint com a substantiu, com fer, rebre, veremar, batre, segar, etc., no sembla que aquest procés s'hagi realitzat encara d'una manera total. Per tot plegat, quan és qüestió de l'ús d'aquests mots com a substantius, talment com s'esdevé en haver-nos de referir a tots aquells altres que han sofert un canvi de categoria gramatical, no sempre es coincideix en la manera d'anomenar-los o distingir-los: infinitius usats com a substantius, infinitius substantivats, substantius procedents d'infinitius o, simplement, substantius, fent abstracció de llur origen. Però el que importa són els fets del llenguatge i no les diverses etiquetes amb què els podem designar. És cert que un substantiu com menjar es pot ja considerar com un mot independent de l'infinitiu corresponent i fins i tot té una entrada pròpia al diccionari. Però no deixa de provenir d'aquest infinitiu i és lícit que sigui així recordat, a diferència d'un substantiu com pedregar, mot obtingut per mitjà d'un sufix de derivació de valor col·lectiu —com aizzinar o oujojar— i que l'única cosa de comú que té amb el verb pedregar és la coincidència de la forma.

Albert Jane